

HELSINGBORG

Revisionsrapport

Samverkan avseende samordnade förebyggande insatser

Stadsrevisionen

Samverkan avseende samordnade förebyggande insatser – 2025

Framtagen av Stadsrevisionen i Helsingborgs stad

Datum: 2026-01-28

Diarienummer: 36/2025

Kontakt: stadsrevisionen@helsingborg.se

Omslagsbild: Helsingborgs stad

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	6
Syfte och revisionsfrågor, avgränsning	6
Revisionskriterier	7
Metoder	8
Resultat av granskningen.....	8
Övergripande styrning.....	8
Systematiska samverkansformer	11
Ändamålsenlig implementering av samverkande förebyggande insatser	16
Systematisk uppföljning och utveckling.....	21
Samlad bedömning och rekommendationer.....	27

Sammanfattning

Stadsrevisionen har i sin revisionsplan för 2025 beslutat att genomföra en granskning av samverkan avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga baserat på utvecklingen i de mål och uppdrag som kommunfullmäktige tilldelat berörda nämnder.

Syftet med granskningen är att bedöma om barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har ett ändamålsenligt och samverkande arbete avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga, utifrån givna mål och uppdrag.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden delvis bedriver ett ändamålsenligt arbete avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga, utifrån givna mål och uppdrag.

Granskningen visar att nämnderna har etablerat en gemensam ledningsstruktur för att genomföra den överenskomna samverkan. Trots ett flerårigt samverkansarbete kvarstår utmaningar i att säkerställa att samverkan är förankrad på samtliga nivåer, att ansvar och roller är tydligt kommunicerade utifrån vilka insatser som kan erbjudas samt tillse att former för gemensam analys och kunskapsackumulering fungerar och ger effekt i verksamheterna även efter genomfört uppdrag. Såväl skollag som socialtjänstlag tydliggör nämndernas krav på samverkande förebyggande insatser för att barn och unga inte ska riskera en ogynnsam utveckling eller att fara illa.

Vidare grundar vi bedömningen på att nämnderna utifrån mål och uppdrag initierat samverkande åtgärder. Dock kvarstår utvecklingsbehov när det gäller styrning, tydlighet och uppföljning för att säkerställa att de samverkande förebyggande insatserna är ändamålsenliga och används systematiskt utifrån identifierade behov. Därtill grundar vi bedömningen på att nämndernas samverkande organ saknar en tillräcklig struktur och organisering för omhändertagande, analys och vidareutveckling av erfarenheter gjorda inom givna uppdrag.

Nämndernas målanalys visar vidare att de samverkande målen om att stärka elevers närvaro i skolan inte uppnås för 2025.

Vi bedömer sammantaget att förutsättningarna för samverkan finns tydliggjorda i form av överenskommelse och gemensamma uppdrag och mål, men nämnderna behöver i arbetet framåt säkerställa handlingskraft så att samverkan kan genomföras så som överenskommit och med en tillgänglighet som når de avsedda målgrupperna i enlighet med respektive lagrums intentioner.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden att:

- Säkerställa att lagstiftningens intentioner om samverkan och överenskommelsen följs så att samverkan för barn och ungas bästa kan

genomföras så som överenskommits. Nämnderna behöver i högre utsträckning förvissa sig om vilka förflyttningar som sker och vilka effekter som uppnås utifrån givna uppdrag och mål.

- Stärka uppföljning och analys av åtgärder i syfte att förbättra måluppfyllelsen vad gäller elevers närvaro.
- Säkerställa ett gemensamt systematiskt utvecklingsarbete med omhändertagande av analys och vidareutveckling av verksamheternas erfarenheter av genomförda projekt och uppdrag.
- Framarbeta gemensamma juridiska ramverk i syfte att skapa ett enhetligt och samordnat stöd i nämndernas samverkande förebyggande insatser.

Inledning

Socialnämnden ska enligt socialtjänstlagen verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden. De ska också bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa. Parallellt med socialnämndens ansvar har skolan en central roll i att upptäcka och agera när barn kan vara i behov av stöd. Enligt skollagen ska skolan erbjuda en trygg miljö för alla elever och arbeta med att identifiera och möta elevers behov. Skolpersonal är ofta bland de första att uppmärksamma förändringar i barns beteende eller välbefinnande.

För att kunna stödja dessa barn är det viktigt att skolan samarbetar nära med socialtjänsten. I de fall samverkan inte kommer till stånd eller förebyggande insatser uteblir, riskerar barn och unga att fara illa. I Helsingborgs stad har socialförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen sedan flera år en skriftlig överenskommelse om samverkan. Den betonar att en god samverkan mellan skola och socialtjänst är både en förutsättning och en nödvändighet för att lyckas i arbetet med att stödja barn och unga.¹

Under mandatperioden har kommunfullmäktige tilldelat samverkande uppdrag till barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden avseende förebyggande insatser för barn, elever och deras familjer för att främja närvaro och deltagande i skolan. Fullmäktige har också tilldelat båda nämnderna mål för att minska skolfrånvaron. För 2024 uppnår barn- och utbildningsnämnden sitt mål, men socialnämnden redovisar att den inte uppnår sitt mål. För att nå en bättre måloppfyllelse redogör socialnämnden att samarbetet med skola och föräldrar behöver intensifieras.

De förtroendevalda revisorerna har utifrån sin riskanalys beslutat att göra en granskning av om barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har en ändamålsenlig och fungerande samverkan inom området.

Syfte och revisionsfrågor, avgränsning

Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden bedriver ett ändamålsenligt arbete avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga, utifrån givna mål och uppdrag.

Granskningen omfattar följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att det finns systematiska samverkansformer mellan socialtjänst och skolverksamhet avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga?

¹ Överenskommelse avseende samverkan mellan skol- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen i Helsingborgs stad (2023-09-07).

- Har nämnderna säkerställt att det sker en ändamålsenlig implementering av samverkande förebyggande insatser för barn och unga i de givna fullmäktiguppdragen?
- Har nämnderna ett systematiserat arbete för uppföljning, utvärdering och utveckling av arbetssätt och insatser som svarar mot kommunfullmäktiges mål och uppdrag?

Avgränsningar

Granskningen har avgränsats till barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden och avser skolformerna förskola och grundskola i kommunal regi.

Granskningen har avgränsats till det samverkande arbete som barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden bedriver utifrån de uppdrag och mål som kommunfullmäktige särskilt tilldelat dessa två nämnder, avseende samordnade och förebyggande insatser till barn och unga. För att få en förståelse över hur samverkan bedrivs i praktiken har information inhämtats om insatser och initiativ utifrån befintliga samverkansstrukturer som har bäring på tilldelade fullmäktiguppdrag och mål. Detta gäller exempelvis PART och modellen för Tidiga samordnade insatser (TSI).

Granskningen visar att det inom nämnderna bedrivs ett löpande samverkande arbete genom olika förebyggande insatser utifrån befintliga forum och strukturer. Därtill genomför nämnderna egna förebyggande insatser inom respektive verksamhet. Granskningen omfattar inte dessa insatser. Granskningen omfattar inte heller den samverkan som sker med andra aktörer i specifika insatser, såsom regionen eller andra nämnder.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för denna granskning utgörs av:

- Kommunallag (2017:725) 6 kap, § 6.
- Socialtjänstlag (2025:400) 5–7 kap.
- Skollag (2010:800) 2–3 kap.
- Kommunfullmäktige beslut om samverkande uppdrag mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden, samt kommunfullmäktiges beslut om mål för närvarofrämjande utveckling hos elever med hög frånvaro.

- Överenskommelse avseende samverkan mellan skol- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen i Helsingborgs stad (2023-09-07).

Metoder

Granskningen har innefattat intervjuer och dokumentstudier. Intervjuer har skett med tjänstepersoner inom båda nämnderna i samverkande styr- och ledningsfunktioner, samt med projektledare och representanter för verksamheter som ingått i projekt för att omhänderta de i granskningen ingående fullmäktigeuppdragen. Dokumentstudier har genomförts med ett särskilt fokus på analys, rapportering och uppföljning av nämndernas mål och uppdrag; av de samverkande ledningsfunktionernas dokumentation; samt på rapportering av projekt genomförda inom ramen för de i granskning ingående fullmäktigeuppdragen.

Granskningen har genomförts av sakkunniga revisorer på stadsrevisionen i Helsingborgs stad och kvalitetsgranskats av revisionsdirektören. Berörda sakkunniga revisorer har prövat sitt oberoende i enlighet med SKYREV:s rekommendation (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) och inte funnit något hinder mot att utföra granskningen.

Deltagande intervjupersoner har erhållit ett utkast av rapporten för faktakontroll.

Resultat av granskningen

Övergripande styrning

Lagstiftning

Skollagen (2010:800)

Begreppet tidiga samordnade insatser nämns inte uttryckligen i lagen, men det finns en nära koppling till lagens krav på att skolan ska agera tidigt och samordnat för att ge elever stöd. Skollagen kräver att skolan utreder elevers behov av särskilt stöd när det är befogat, och att denna utredning ska samråda med elevhälsan.

Skollagens andra kapitel klargör bland annat att det är rektor som beslutar om enhetens inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. I lagkapitlet framgår också övergripande instruktioner för elevhälsans organisering och tillgång till insatser (§§ 9–10). I lagkapitlet framgår att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Arbetet ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Det åligger också elevhälsan att samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten (§ 25).

I lagens tredje kapitel framgår bland annat att rektor ansvarar för att behov av stödinsatser skyndsamt utreds och att insatser sätts in. Samordning med elevhälsan ska ske om det inte är uppenbart obehövligt (§ 7).

Socialtjänstlagen (2025:400)

Den nya socialtjänstlagen definierar inte tidiga samordnade insatser som ett eget begrepp, men betonar det förebyggande arbetet med god tillgänglighet som en grundläggande princip, bland annat genom möjligheten att erbjuda insatser utan individuell behovsprovning (2 kap, 4 §, respektive 11 kap. 5 §).

I lagens sjätte kapitel (§ 3) klargörs att socialtjänsten ska bedriva ett uppsökande och förebyggande arbete. När det är lämpligt ska socialnämnden samverka med andra samhällsorgan och med enskilda organisationer. I sjunde lagkapitlet (§§ 1–3) regleras övergripande planering och samverkan kring resurser och insatser. Särskilt lyfts att kommunen ska väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser i arbetet. Lagen betonar att om det inte är obehövligt ska kommunen samverka med regionen och med andra relevanta samhällsorgan och organisationer vid planeringen av insatser.

Kommunfullmäktiges samverkande uppdrag till nämnderna

Granskningen har identifierat ett flertal uppdrag från kommunfullmäktige under perioden 2022–2024 som antingen har haft ett uttalat mål om samverkan mellan nämnderna, alternativt initiativ om utvecklad samverkan utifrån tidigare uppdrag. Uppdragen beskrivs initialt nedan.

Inrättande av skolsociala team

Tilldelat socialnämnden 2024 att i samverkan med barn- och utbildningsnämnden etablera skolsociala team i stadens skolor (kommunfullmäktige 14–15 juni 2023, § 99). Har genomgått pilotfas på utvalda skolor vartefter utvärdering och anpassningar har gjorts inför bredare implementering 2026.

Stärkt föräldraskapsstöd

Tilldelat barn- och utbildningsnämnden 2023 att i samarbete med socialnämnden se över hur föräldrastödet i Helsingborg kan stärkas och knytas an till befintliga insatser som sker i staden (kommunfullmäktige 14–15 juni 2023, § 99). Syftet med föräldraskapsstöd är att främja barns hälsa och utveckling, då ett gott samspel och förtroendefullt förhållande mellan föräldrar och barn är en viktig skyddsfaktor i barns och ungas liv. Uppdraget redovisades i barn- och utbildningsnämnden den 16 januari 2025 (§ 5) i en gemensam projektrapport med socialnämnden och för uppdraget nedan att stötta barn och deras familjer i socioekonomiskt utsatta områden.

Stötta barn och deras familjer i socioekonomiskt utsatta områden

Tilldelat socialnämnden 2023 att i samverkan med barn- och utbildningsnämnden utreda hur socialtjänsten och förskolor kan bygga en nära och bred samverkan för att stötta barn och deras familjer i socioekonomiskt utsatta områden

(kommunfullmäktige 14–15 juni 2023, § 99). Uppdraget redovisades i socialnämnden den 30 januari 2025 (§ 10) i en gemensam projektrapport med barn- och utbildningsnämnden och utifrån uppdraget ovan att stärka föräldraskapsstödet.

Tryggare Helsingborg - Tidiga samordnade insatser (TSI)

Kommunfullmäktige beslutade under 2022 om trygghetsskapande åtgärder med uppdrag till ett antal nämnder, inklusive socialnämnden, vars fokus var en ökad trygghetsskapande bemanning för uppsökande, förebyggande, främjande och relationsskapande fältarbete i ungdomsmiljöer. Arbetet har bedrivits på olika arenor utifrån behov, bland annat skolor och fritidsgårdar. Uppdraget redovisades i socialnämnden den 26 september 2024 (§ 135).

I intervjuer framgår att arbetet inom **Tryggare Helsingborg** legat till grund för att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden gemensamt har tagit fram en **modell för arbete med tidiga samordnade insatser**. Tidiga samordnade insatser är ett paraplybegrepp framtaget av Socialstyrelsen och Skolverket, som syftar till att stärka det förebyggande arbetet genom att tidigt upptäcka behov hos barn, elever och familjer och säkerställa att stöd kan ges utan onödig fördröjning. Helsingborgs stad har utvecklat en lokal TSI-modell med stöd av PART (Preventivt arbete tillsammans, beskrivs längre ned i rapporten) som driver gemensamt utvecklingsarbete på uppdrag av stadens nämnder. Projektet styrs av ett processdirektiv fastställt av utbildningsdirektören och socialdirektören.

Kommunfullmäktiges samverkande mål om ökad närvaro hos elever

Barn- och utbildningsnämndens mål

Nämnden har under 2024 och 2025 fått följande mål av fullmäktige:

- Elevers närvaro i skolan ska öka under mandatperioden. Målet är att andelen elever med hög frånvaro, dvs mer än 15 procent, ska minska med minst två procentenheter i såväl grundskolan som gymnasieskolan.

Socialnämndens mål

Nämnden har under 2024 och 2025 fått följande mål av fullmäktige:

- Elevers närvaro ska öka under mandatperioden. Målet för är att andelen med mer än 15 procents frånvaro, så kallad hög frånvaro, ska minska med 20 procent hos dem som tar del av sociala tjänster (2025: nämndens insatser).²

² Urvalet av elever som omfattas av nämndens mål är F-9 i kommunala skolor. Barnet/eleven ska ha en pågående insats eller ha haft en insats under året.

Systematiska samverkansformer

Nedan besvaras revisionsfrågan: *Har nämnderna säkerställt att det finns systematiska samverkansformer mellan socialtjänst och skolverksamhet avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga?*

Gemensam överenskommelse

Det finns sedan 2013 en formell samverkansöverenskommelse mellan socialförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen, undertecknad av respektive förvaltningschef. Överenskommelsen och dess innehåll har utvecklats och förnyats över åren. Nu gällande överenskommelse är tecknad 2023.³ Den uttrycker en gemensam viljeinriktning om att utveckla, samordna och följa upp arbetet kring barn och unga som riskerar att fara illa eller uppvisar tidiga tecken på behov av stöd. Den anger även att nämnderna ska arbeta med gemensamma uppdrag och säkerställa att samverkan är systematisk och återkommande.

Överenskommelsen betonar också att en viktig uppgift för förvaltningsledningarna är att uppmuntra och förankra samverkan på alla nivåer, upprätthålla gemensamma rutiner, samt att se till att verksamheterna ska ha god kunskap om varandras ansvar, skyldigheter och befogenheter.

Av intervjuerna framgår att dialog enligt överenskommelsen sker löpande på förvaltningsdirektörsnivå för att skapa samsyn kring utvecklingsbehov.

Gemensam nämndsdag

Socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden har enligt uppgift gemensamma nämndsdagar en till två gånger per år. I erhållen dokumentation framgår att det varit en tyngdpunkt på verksamhetsnära information och studiebesök. I underlaget till den gemensamma nämndsdagen den 18 januari 2024 framgår att nämnderna fick en genomgång av totalt 88 initiativ. Initiativen är grupperade i teman som har nära anknytning till nämndernas uppdrag och mål; Skolnärvaro, närmare samverkan mellan socialtjänst och förskolor, stärkt föräldraskapsstöd, stärkt familjestöd, hälsofrämjande insatser, samt unga som är eller riskera hamna i kriminalitet.

Det framgår av protokoll för förvaltningarnas gemensamma styrgrupp från den 21 maj 2025 att det finns ett behov av att även beröra lagstiftning och framtidsfrågor, något som enligt uppgift har upptagits i 2025 års gemensamma nämndsdag med en genomgång av nya socialtjänstlagen för nämnderna.

³ Överenskommelse avseende samverkan mellan skol- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen i Helsingborgs stad, tecknad 2023-09-07.

Gemensam styrgrupp

Det finns en gemensam styrgrupp för socialförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen. Gruppen leds av förvaltningscheferna. I gruppen ingår även några av verksamhetscheferna eller motsvarande funktion från respektive förvaltning. Den omnämns framöver i rapporten som 'styrgruppen' om inget annat anges.

Styrgruppen har ett huvudsakligt ledningsansvar för Omlottgruppen (se nedan) som är en mera operativ grupp. Styrgruppens verksamhetschefer ingår också i Omlottgruppen. Vi har i granskningen haft tillgång till styrgruppens protokoll från november 2024 samt januari till november 2025. Styrgruppens protokoll från 2025 visar att den behandlar flera samverkansformer, men det är inte med samma frekvens och omfattning som för Omlottgruppen, som enligt protokollen behandlas vid varje möte.

Sett till beredning av fullmäktiges uppdrag kan vi ur protokollen se att styrgruppen:

- samordnar information och rapportering till respektive nämnd,
- informerar om och samordnar sökande av de statsbidrag som är aktuella för uppdragen,
- tar initiativ till att processdirektiv, anvisningar och genomförandeplaner upprättas för uppdragen,
- får återrapportering av uppdragens status och behov (exempelvis bemanning och rekrytering). Här berörs även gränssnittsfrågor (exempelvis, kostnadsställen för lön och vilket som är prioriterat lagrum) och särskilda resursbehov (exempelvis förstärkt kommunikativt uppdrag kopplat till TSI),
- omhändertar verksamhetens behov och önskemål om följeforskning och har kontakt med stadens forsknings- och utvecklingsresurser (FoU), samt
- att förvaltningscheferna informerar om politikens förväntningar på uppdragen.

Sett till beredning av fullmäktiges mål kan vi ur protokollen se att styrgruppen:

- inte behandlat de politiska målen och måluppfyllelsen.

Sett till beredning av övriga projekt eller initiativ till samverkande insatser kan vi ur protokollen se att styrgruppen:

- får rapportering av pågående insatser och metoder, såsom Skolfam (en samverkan mellan skola och socialtjänst för att ge stöd till familjehemsplacerade barns skolgång),
- får information om möjliga insatser och metoder, såsom Skolsam (som Skolfam, men utbyggt att omfatta alla barn i kontakt med socialtjänsten),

- bevakar utvecklingen i samverkan där det finns ett beroende till externa aktörer (till exempel regionen och familjecentralerna i staden), samt
- omhändertar uppkomna initiativ och beslutar om vidare åtgärd.

Sett till beredning av organisering av samverkan kan vi ur protokollen se att styrgruppen:

- återkommande delar nuläge för Omlottgruppen och respektive förvaltning,
- lyfter problematik angående överlappning och otydligheter i syfte, mål och uppdrag gentemot andra nätverk och grupper,
- behandlat behov av utveckling, resursförstärkning och tydligare strukturer och arbetsprocesser för Omlottgruppen. Beslut om tillsättande av koordinator för Omlottgruppen har tagits av styrgruppen i november 2025, samt,
- tagit beslut om att respektive förvaltnings jurister gemensamt ska konsulteras angående utveckling/fortsättning av skolsociala team.

Omlottgruppen

Utifrån överenskommelsen har en tjänstemannaberedning etablerats, kallad för Omlottgruppen, där verksamhetschefer och motsvarande funktioner från skol- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen ingår. Syftet är att skapa förståelse för organisationernas uppdrag, förmedla gemensamma ställningstaganden, samordna resurser, utveckla arbetssätt samt verkställa styrgruppens beslut.

Omlottgruppen har det övergripande ansvaret för samverkan avseende nämndernas gemensamma uppdrag om inrättande av skolsociala team, stärkt föräldraskapsstöd samt att stötta barn och deras familjer i socioekonomiskt utsatta områden. Vi har i granskningen haft tillgång till Omlottgruppens protokoll för perioden februari 2024 till november 2025.

Enligt intervjuuppgifter finns även en utökad version av Omlottgruppen, med medverkan av vård- och omsorgsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen och Polisen. Att det finns två versioner av Omlottgruppen förklaras med att socialförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen har ett större behov av att träffas i frågor som specifikt berör dem.

Sett till beredning av fullmäktiges uppdrag kan vi ur protokollen se att Omlottgruppen:

- bereder samverkansprojekt på styrgruppens uppdrag med processdirektiv, projektplan, projektbemanning, syfte och målbeskrivningar, samt behov och metod för kartläggning och effektmätning,

- identifierar behov av samordning i projekt med befintliga och/eller särskilt värdefulla komponenter, såsom elevhälsa och STÄRKA-metodik från socialförvaltningen, samt tydliggöra inbördes roller,
- problematiserar "implementeringen" av skolsociala team,
- samordnat planerar rapportering av uppdrag (såsom Stärkt föräldraskapsstöd och närmare samverkan mellan socialtjänsten och förskolor) till nämnderna,
- PART deltar i gruppen för att hålla den informerad om TSI-projektet, samt
- fångar upp behov från PART/TSI-projektet som behöver hanteras i förvaltningarna (i februari 2025; motivering och beslut om pilotskola, behov av gränsdragning TSI och skolsociala team, samt tydliggörande av struktur och arbetsmetoder för skolpersonalen)

Sett till beredning av fullmäktiges mål kan vi ur protokollen se att Omlottgruppen:

- för dialog om arbetssätt för samverkan i målet om frånvaro och knyter samman detta med uppdraget att skapa skolsociala team.

Sett till beredning av övriga projekt eller initiativ till samverkande insatser kan vi ur protokollen se att Omlottgruppen:

- konstaterar i november 2024 att nämnderna har tilldelat ett flertal uppdrag de senaste åren där olika projekt tangerar varandra och att gruppen har en viktig roll att hålla samman arbetet och säkerställa att kommunikationen når ut i förvaltningarna,
- initialt berett önskemål från socialnämnden att arbeta med SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid) i samverkan för unga i utanförskap och överlämnat analysunderlag till styrgruppen,
- lyft behovet av att öka kunskaperna bland skolpersonal hur socialförvaltningen hanterar orosanmälningar, samt
- upprättat en kartläggning över alla insatser/aktiviteter som pågår, med uppdrag att löpande hålla den uppdaterad.

Sett till beredning av organisering av samverkan kan vi ur protokollen se att Omlottgruppen:

- har identifierat ett behov av att applicera upplägget med gemensam nämndsdag även på vissa personalgrupper, för att öka kunskapen om respektive organisation och brygga för bättre överblick och enklare kontaktvägar,

- tydliggjort mötesstruktur och behov av planering utifrån styrgruppens ärenden samt fullmäktiges årshjul,
- i flera fall kopplat till uppdrag och projekt identifierat behovet/vikten av en tydlig plan för vidare kommunikation utanför gruppen. Vid möte i oktober 2025 tas initiativ att bjuda in kommunikatörer från respektive förvaltning för att diskutera förutsättningar och möjligheter,
- lyfter behov av stärkt samverkan där det finns signaler om att det inte fungerar på bästa sätt (oktober 2025: samverkan SOF mottagning och elevhälsans kuratorer),
- problematiserar kring gruppens sammansättning och roll sett till ny socialtjänstlag och ett mera förebyggande arbete, exemplifierar med att BUP saknas i gruppen,
- ser en problematisering av relationen till andra samverkansgrupper såsom BOB, deltagande är viktigt men dubbelarbete behöver undvikas, men kunskapsdelning säkras, samt
- återkommande delar nulägesstatus för respektive förvaltning.

PART

PART (preventivt arbete tillsammans) är en samverkansplattform för välfärdsarbete mellan Landskrona stad, Helsingborgs stad och Region Skåne. Från Helsingborgs stad ingår flera nämnder utöver socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden.⁴

PART fungerar som en plattform och stödverksamhet för systematiskt samarbete för kommunala och regionala förvaltningsövergripande frågor som rör barn och unga. Plattformen bidrar till förankring och hållbarhet av projektsamarbeten, samarbeten med civilsamhällets aktörer, medarbetardrivna innovationer, samarbeten med forskning och lärosäten med mera. En viktig del är också att bidra till kunskapsinhämtning och kunskapsspridning.⁵ PART har en politisk styrgrupp som fattar beslut om vilka uppdrag, projekt eller initiativ som kan verka genom plattformen. Samtliga nämnder, eller städer, behöver inte ingå i ett uppdrag för att PART ska utföra det, huvudsaken är att kunskapsdelning sker.

Socialförvaltningens och skol- och fritidsförvaltningens gemensamma styrgrupp beslutade under våren 2024 efter accept från PART:s styrgrupp, att tilldela PART uppdraget att leda projektet att införa en TSI-modell för Helsingborg.

⁴ Kommunstyrelsen, idrott- och fritidsnämnden, kulturnämnden samt vård- och omsorgsnämnden.

⁵ <https://partinfo.se/part>, 2025-12-09.

Bedömning

Vi bedömer att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden **delvis** har säkerställt att det finns systematiska samverkansformer mellan socialtjänst och skolverksamhet avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga. Vi noterar att det på övergripande nivå finns etablerade samverkansstrukturer mellan nämnderna i form av förvaltningsgemensam överenskommelse, PART-samverkan samt etablerad samverkan på högsta ledningsnivå. Såväl skollag som socialtjänstlag tydliggör nämndernas krav på samverkande förebyggande insatser för att barn och unga inte ska riskera en ogynnsam utveckling eller att fara illa.

Baserat på genomförd granskning bedömer vi inte att nämnderna i tillräcklig utsträckning har förvissat sig om att organiseringen och systematiken för att styra och stödja gemensamma förebyggande insatser fungerar tillfredsställande och i enlighet med angiven överenskommelse och uppdrag, då granskningen visar exempel på otydligheter eller låsningar utifrån genomförda initiativ. Utifrån överenskommelsens avsikt med att förankra samverkan på alla nivåer, samt att se till att verksamheterna ska ha god kunskap om varandras ansvar, skyldigheter och befogenheter, bedömer vi detta som en genomgående brist. Särskilt med beaktande att en formell överenskommelse om samverkan mellan nämnderna har varit gällande sedan 2013.

Vi noterar att styrgruppen under senare delen av 2025 börjat belysa behovet av att tillföra kompetens och ökad medverkan av förvaltningarnas jurister i det förberedande arbetet, vilket vi ser som positivt för stärkt samverkan och tydligare gemensamt förhållningssätt i verksamheterna.

Sammantaget bedömer vi att förutsättningar för samverkan finns tydliggjorda i form av överenskommelse och gemensamma mål och uppdrag, men nämnderna behöver i arbetet framåt säkerställa handlingskraft så att samverkan kan genomföras så som överenskommit och med en tillgänglighet som når de avsedda målgrupperna i enlighet med respektive lagrums intentioner.

Ändamålsenlig implementering av samverkande förebyggande insatser

Nedan besvaras revisionsfrågan: *Har nämnderna säkerställt att det skett en ändamålsenlig implementering av samverkande förebyggande insatser för barn och unga i de givna fullmäktigeuppdragen?*

Grund för barn- och utbildningsnämndens samverkande förebyggande arbete

Barn- och utbildningsnämndens förebyggande arbete utgår från skolans och elevhälsans uppdrag. I nämndens reglemente samt i styrande dokumentation avseende elevhälsans uppdrag anges att elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande samt samverka med socialtjänsten. Av intervjuer med företrädare från både Omlottgruppen och projektledare anges att det vanligtvis sker en inledande dialog och bedömning i att välja en lämplig skola eller verksamhetsområde för att genomföra en samverkande uppdrag/projekt/insats på, beslutet ligger dock hos utbildningsdirektören. Det beskrivs i intervjuer att det kompensatoriska behovet är centralt i bedömningen, men att det också sker en avvägning gentemot redan pågående insatser och aktiviteter, vilket kan göra bedömningen och urval mera komplex.

Grund för socialnämnden samverkande förebyggande arbete

Socialnämndens förebyggande arbete utgår från socialtjänstens ansvar att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden samt att bedriva uppsökande och förebyggande verksamhet. Inom ramen för detta ansvar och med anledning av förändringar i socialtjänstlagstiftningen, har nämnden den 17 juni 2025 fattat beslut om att införa insatser utan individuell behovsprövning riktade till barn, unga och deras familjer. Av socialnämndens protokoll från sammanträdet framgår att nämnden beslutat att införa sådana insatser och att fastställa en förteckning över vilka förebyggande insatser som kan erbjudas. Av ärendets beskrivning framgår att syftet med insatserna är att möjliggöra tidigt och lättillgängligt stöd samt att minska trösklarna för målgrupper att ta del av socialtjänstens stöd.

Vad gäller samverkande insatser utifrån gemensamma mål och uppdrag med skolan, framgår av intervjuer att metoden STÄRKA används inom socialförvaltningen för att förebygga och hantera problematisk skolnärvaro. Metoden ska möjliggöra en djupare förståelse för bakomliggande orsaker till skolfrånvaro och bidrar till att insatser kan riktas utifrån individens behov. Intervjuer framkommer dock att användningen av STÄRKA varierar mellan verksamheter och att det inte alltid är tydligt när och hur arbetssättet ska användas i relation till andra förebyggande arbetssätt.

Erfarenheter av implementering av de samverkande uppdragen

Utifrån tidiga samordnade insatser

TSI-arbetet utgör enligt intervjuade en gemensam struktur för hur barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden ska arbeta med tidig upptäckt, samordnad kartläggning och behovsanalys. Tidiga samordnade insatser används i situationer där personal uppmärksammar tidiga signaler, exempelvis i hemmet, förskolan eller skolan, men där formell anmälan till socialtjänsten ännu inte bedöms nödvändig.

Företrädare för PART beskriver att en styrka med den lokala TSI-modellen är att den implementeras med resurser inom befintlig verksamhet i staden som möjliggör fortsatt ägandeskap (i till exempel en nämnd) och därmed en långsiktighet med ökad resursintegrering i stället för "bara" samverkan. En sådan bemanning är enligt intervjupersonerna en grundläggande framgångsfaktor. Det har hög relevans för ambitionen i projektet, där avsikten är att alla verksamheter i staden på sikt ska kunna agera enligt TSI-modellen.

Företrädare för PART beskriver samtidigt i intervju att de upplever att plattformen historiskt sett fått ansvar för relativt få projekt och ofta ganska perifera. De upplever att det ibland finns en något felaktig bild i verksamheterna av att medverkan av PART innebär att PART tar över ägandeskap av projekt. Samtidigt ger flera intervjupersoner utanför PART en positiv bild av PART:s arbete. Särskilt om deras förmåga i samverkansprojekt och systematiskt användande av referensgrupper och professionella nätverk i anslutning till uppdragen. Av intervju framgår att PART frekvent finns med som aktör inom stadens verksamheter i form av förberedande arbete med bland annat referensgrupper och deltagande i stadens övergripande trygghetsarbete. Det omnämns i intervju att en del av deras arbetssätt är att löpande stämna av förutsättningarna för verksamheterna som ingår i ett projekt, bland annat gällande lagar och styrningsfunktioner/nivåer.

Utifrån skolsociala team

Av processdirektivet för införande av skolsociala team (16 januari 2025), framgår att nämnderna ska samverka kring utveckling och införande av arbetssätt som syftar till tidiga och samordnade insatser. I direktivet anges att arbetet ska bedrivas i nära samverkan mellan skola och socialtjänst och att skolsociala team utgör en central del i detta arbete.

I barn- och utbildningsnämndens delårsrapport per augusti 2025 framgår att arbetet med att utveckla skolsociala team har påbörjats under året, att arbetet inriktas mot elever med problematisk skolfrånvaro och/eller normbrytande beteende samt att teamen ska arbeta genom ett tätt samarbete kring insatser för aktuella barn och deras familjer. Det anges vidare att de första teamen är i gång och att verksamheten ska skalas upp ytterligare under året.

I intervju framgår att det varit tydligt att Omlottgruppen varit projektägare. Dock berättar företrädare för pilotskola i intervju att det fanns en utmaning från start att genomföra projektet, genom att det inte fanns några tydliga direktiv eller uttalade strategier mellan skolans och socialförvaltningens personal om hur projektet skulle genomföras. Utan tydligare direktiv upplevdes det svårt att navigera i de olika organisationskulturerna och intervju framgår att det därför blev bestående svårigheter att förstå varandra och etablera en samsyn för arbetet.

I intervjusvar med tjänstepersoner från båda förvaltningarna framgår att roller, ansvar och mandat i arbetet inte alltid upplevts som tydliga. Det beskrivs att det mesta av gränssnittfrågorna fick lösas på plats i projektet och i detta upplevdes från skolans håll att ledningsstrukturerna inte matchade varandra vilket påverkade

beslutsförmågan. En följeffekt var att mycket tid och kraft fick läggas på internt projektfokus i stället för utveckling av insatserna till eleverna, enligt intervjusvar.

Trots att det fanns ett gemensamt engagemang för barnen så medförde otydligheten och bristen på samsyn enligt skolans företrädare till att det blev en defensiv dialog och positionering utifrån respektive lagrum. I projektet uppstod också juridiska hinder, bland annat problematik med myndighetssekretess då det inte var klarlagt hur ett ärende skulle dokumenteras och göras gemensamt tillgängligt. I slutrapporten över pilotprojektet framgår det att även på högre ledningsnivå uppstod en utmaning i att nå en gemensam syn av riktningen framåt för skolsociala team, inte minst utifrån respektive lagrum.

Intervjupersoner beskriver också att otydligheten i vissa situationer försvårat möjligheten att använda förebyggande insatser tidigt, trots att insatserna formellt finns tillgängliga. Att lagrummen är svåra att förena i praktiken beskrivs i flera intervjuer som en återkommande utmaning, trots att båda lagarna uttalat betonar vikten av samverkan. I det framtidsyttande arbetet framgår av intervjuer i Omlottgruppen att justeringar har gjorts i upplägget avseende roller och strukturer för arbetet, något som vi uppfattar även framgår av de uppdaterade anvisningarna för skolsociala team fastställda 2025-01-28 (beskrivs närmare i revisionsfråga 3). Vi ser samtidigt i styrgruppens protokoll att ytterligare juridisk beredning och samordning beslutas om i augusti 2025.

Utifrån stärkt föräldraskapsstöd samt stötta barn och deras familjer i socioekonomiskt utsatta områden

I intervju framgår att projektet genomförts med direktiv från Omlottgruppen och att det varit tydligt att Omlottgruppen varit projektägare. I intervjusvar beskrivs dock en situation där Omlottgruppen inte hade en tydlig närvaro i projektet och att det var svårt att få svar på konkreta frågor utifrån direktivet och en tydlig riktning för projektet. Generellt ges en bild av att kommunikationen om projektet inte varit i fas med projektarbetet i sig, vilket skapat onödigt långa ledtider, framför allt i uppstarten.

En samlad erfarenhet av projektet sammanfattas av projektledaren med att det varit för svagt sammanhållen planering och matchning av projekttid och projektbemanning kontra processen för att erhålla statsbidrag. Projektledaren ser en risk i att detta kan splittra resurser och tjänster/roller i stället för att fokusera på uppdraget.

Intervjuer i Omlottgruppen speglar flera av projektledarens slutsatser ovan. Bland annat finns en igenkänning i att Omlottgruppen och organisationen i stort inte alltid är i takt. Ibland kan även en nationell utredning göra att förvaltningarna hamnar i otakt med varandra, såsom att en part inväntar nya tolkningar av tillsynsmyndigheterna.

Projektrapporten innehåller rekommendationer som syftar till att stärka det förebyggande arbetet över förvaltningsgränser. En rekommendation är att inrätta en samordnande funktion för föräldraskapsstödjande insatser, samt att vidareutveckla och skala upp befintliga insatser, i syfte att samordna och tillgängliggöra evidensbaserade metoder. En annan rekommendation är att tydligare koppla

föräldraskapsstödet till arbetet med tidiga samordnade insatser, samt att förtydliga kopplingen till mål och prioriterade områden i berörda nämnders styrdokument.

Rekommendationerna belyser vikten av tydlig samordning, gemensamma strukturer och klar ansvarsfördelning för att förebyggande insatser ska kunna användas tidigt och ändamålsenligt. Dessa frågor berör nämndernas samverkansinriktade arbete och återkommer i våra intervjuer om hur samverkan fungerar i praktiken. I intervju uppges också att förvaltningsledningen uppmärksammat behovet av en dedikerad permanent resurs för att arbeta vidare utifrån projektrapportens rekommendationer, men att denna tillsättning inte är på plats vid granskningstillfället.

Tillgång till och kännedom om samverkande förebyggande insatser

I intervjuer framkommer vikten av att befintliga förebyggande insatser görs kända bland berörda verksamheter, professioner och vårdnadshavare. Det framhålls att tillgång till insatser inte enbart handlar om att de finns, utan även om att information om att insatserna är samlad och tillgänglig. I intervju med PART beskrivs att en av framgångsfaktor är att ha förmåga att "översätta" kommunikationen till olika organisationsdelar och nivåer, målgruppsanpassning. En vanlig brist som beskrivs i intervju är att funktioner och verksamhetsnivåer bara har kommunikativ vana och förmåga åt ett håll, det vill säga uppåt eller nedåt i organisationen.

Enligt uppgift så har nämnden över tid lagt fler resurser på att fånga barn och elever redan i lågstadiet, från att tidigare generellt haft insatser högre upp i årskurserna, men att motsvarande arbete inte är fullt inarbetande på förskolorna än. Intervjupersoner i båda nämnderna betonar att det är viktigt att komma ihåg att tidiga insatser inte per automatik är styrt av ålder (en individ kan komma i plötsligt behov av stöd senare i livet), men samtidigt kan stödet ges bättre ju tidigare stödbehov kan fångas. I flera intervjuer bekräftas betydelsen av ett systematiskt främjande arbete redan på förskolan där behov och beteenden hos såväl barn som vårdnadshavare kan fångas tidigt.

I anteckningar från både styrgruppen och Omlottgruppen som granskningen tagit del av, så uppfattar vi det som att det under året har identifierats ett större behov av kommunikativt stöd för att för bättre effekt i det samverkande arbetet. Behovet av ett utvecklat kommunikationsarbete har uttryckts finnas både internt i organisationerna och externt till vårdnadshavare, barn och unga.

Bedömning

Vi bedömer att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden **delvis** har säkerställt att det skett en ändamålsenlig implementering av samverkande förebyggande insatser för barn och unga i de givna fullmäktigeuppdragen.

Bedömningen grundas på att nämnderna, inom ramen för uppdragen, har etablerat arbetssätt för förebyggande insatser som möter ambitionerna i överenskommelsen och gällande lagkrav. Inom barn- och utbildningsnämnden bedrivs förebyggande och främjande arbete genom skolans och elevhälsans ordinarie verksamhet. Inom socialnämnden visar besluten att socialnämnden har etablerat en struktur för att fastställa och vid behov revidera utbudet av förebyggande insatser utan individuell behovsprövning.

Samtidigt visar granskningen att nämndernas styrning i huvudsak fokuserar på att insatser ska finnas och bedrivas, medan det i begränsad utsträckning framgår hur nämnderna säkerställer att insatserna implementeras och ges ändamålsenliga samordnade förutsättningar som utgår från tydlig effektanalys. Granskningen visar att det i vissa delar finns en otydlighet kring roller, ansvar och mandat utifrån de samverkande uppdragen mellan nämnderna. I vissa situationer försvårar det möjligheten att implementera insatser tidigt, trots att de formellt finns tillgängliga. Det finns också ett behov av ökade kommunikativa insatser, både internt och extern för att nå bättre resultat i det samverkande arbetet.

Systematisk uppföljning och utveckling

Nedan besvaras revisionsfrågan: *Har nämnderna ett systematiserat arbete för uppföljning, utvärdering och utveckling av arbetssätt och insatser som svarar mot kommunfullmäktiges mål och uppdrag?*

Analys och uppföljning av samverkande mål om frånvaro

Nämndernas analys av måluppfyllelsen sker främst genom respektive års- och delårsrapport som tillsänds kommunfullmäktige. Av dokumentationen framgår att uppföljning och analys endast i begränsad utsträckning är samordnad.

Barn- och utbildningsnämnden

I årsbokslutet 2024 redovisar barn- och utbildningsnämnden att målet (*att andelen elever med hög frånvaro, dvs mer än 15 procent, ska minska med minst två procentenheter*) uppnås. Men nämnden noterar att andelen elever med hög frånvaro är fortsatt relativt hög i både grund- som gymnasieskolan.

Under 2024 genomförde stadsrevisionen en granskning av nämndens arbete med frånvarohantering i grundskolan⁶. Granskningen pekade på behov av fortsatt utveckling avseende samverkan med andra myndigheter kring elever med problematisk frånvaro samt stärkt systemstöd för utredningsarbetet. I nämndens årsbokslut 2024 framför barn- och utbildningsnämnden att de har identifierat dessa områden och att åtgärder pågår. Nämnden anger i årsbokslutet 2024 ett antal pågående insatser för att på lång sikt minska frånvaron; förstärkning av det

⁶ Revisionsrapport - Hantering och uppföljning av elevers frånvaro i skolan (SR 50/2024)

förebyggande och främjande arbetet, förbättrade rutiner och riktlinjer, samt förbättrat systemstöd för dokumentation och utredning. I denna redovisning av målanalys över frånvaroarbetet framkommer dock inget om en utvecklad samverkan, trots att nämnden ser ett antal orsakssamband kopplade till problematik med hög frånvaro, som inte enbart har med skolmiljön att göra.

I nämndens delårsrapport per augusti 2025 bedömer nämnden att målet inte kommer att uppnås för grundskolan för helåret 2025. Den totala frånvaron i skolan minskar, men för elever med hög frånvaro sker endast en marginell förändring i grundskolan (0,1 procent). Nämnden redovisar övergripande samarbetet med socialnämnden och omnämner bland annat tidiga samordnade insatser och skolsociala team, men det redovisas inga direkta erfarenheter av dessa.

Av barn- och utbildningsnämndens delårsrapport per augusti 2025, avsnittet "Samverkan med socialnämnden", framgår att skollagen och socialtjänstlagen förutsätter samverkan mellan skola och socialtjänst utifrån barnets bästa. Vidare anges att nämnderna tillsammans har identifierat flera utvecklingsområden för samverkan, bland annat tidiga samordnade insatser med fokus på att tidigt hitta barn och ungdomar med begynnande problematik. Nämnden lyfter fram en fortsatt utmaning i att nå en likvärdighet i det kompensatoriska uppdraget. Trots satsningar i socioekonomisk resurstilldelning och riktade pedagogiska satsningar på skolorna, kvarstår utmaningar med likvärdigheten. Nämnden lyfter fram språkutveckling som en särskilt viktig faktor för lyckad skolgång och behörighet. Även föräldrarnas utbildningsbakgrund lyfts fram som en faktor. Det framkommer dock ingen redovisning eller analys kopplat till insatser i linje med uppdraget om ett stärkt föräldraskapsstöd eller samverkan med familjecentraler.

I samband med att fullmäktige den 11–12 juni 2024 (§ 90) fastställde barn- och utbildningsnämndens mål för 2025 gavs nämnden också i uppdrag att ta fram en handlingsplan för ökad måluppfyllelse. Relaterat till nämndens arbete om ökad måluppfyllelse gällande närvaro redovisas mer övergripande insatser, såsom att alla barn och elever ska få stimulans, utveckling och stöd efter behov. Därtill har nämndens ordförande i ordförandebeslut den 18 januari 2025, uppdragit till förvaltningen att fortsätta genomföra ett fördjupat analysarbete kopplat till handlingsplanen.

Socialnämnden

I årsbokslutet 2024 redovisar socialnämnden att nämnden inte uppnått målet (*att andelen med mer än 15 procents frånvaro, så kallad hög frånvaro, ska minska med 20 procent hos dem som tar del av sociala tjänster*), även om måluppfyllelsen utvecklas i positiv riktning.

I nämndens delårsrapport per augusti 2025 bedömer nämnden att den inte kommer att nå målet för helåret. Utvecklingen är dock fortsatt positiv där nämndens analys baseras på vårterminens statistik som visar på en minskning med 16,4 procent.

Nämnden redovisar arbetet inom de skolsociala teamen och beskriver bland annat att nära samarbete mellan skola, socialtjänst och elevhälsa är avgörande för att insatserna ska bli effektiva för måluppfyllelsen. Nämnden redovisar att den tillsammans med barn- och utbildningsnämnden har utökat satsningen på Skolfam.

Nämnden anger i delårsrapporten att förbättrad samverkan är fortsatt ett prioriterat utvecklingsområde, både internt och externt. Nämnden redovisar också ett antal erfarenheter av årets arbete för måluppfyllelsen i delårsbokslutet:

- Arbetet med skolnärvaro kräver ett helhetsgrepp och tidig samverkan, redan från förskolan.
- Insatser behöver (förutom till barnen) också riktas för att stärka föräldrarna i deras roll genom att arbeta gemensamt med föräldrarna i team med skolan.
- Intern utbildning i arbetet med att förebygga och hantera problematisk skolnärvaro har förstärkts genom systematisk användning av STÄRKA-metoden i socialförvaltningen. För att bibehålla kompetensen lyfts viken av fortsatt regelbunden utbildning.

Erfarenheterna som redovisades i årsbokslutet för 2024 upptog utöver ovan även behov av fortsatt utbildning av medarbetarna i metoden STÄRKA, samt utveckling av nämndens arbete med uppföljning och utvärdering av effekter. Av intervjuer framgår att socialförvaltningen under 2025 genomfört utbildningsinsatser i STÄRKA och även avser hålla återkommande fortbildningar så att kompetensen bibehålls i organisationen. Det framgår också i intervju att förvaltningen har stärkt sin organisation med två tjänster som har fokus på utvärdering och effekthemtagning.

Enligt uppgift från socialförvaltningens stab så sker i samband med årsbokslutet en fördjupad kvalitativ analys i verksamheten med stöd av stickprov av ärenden för att identifiera orsaker till att problematisk skolfrånvaro ökar eller minskar hos barn som är aktuella för socialförvaltningens insatser. Enligt intervjuuppgift sammanställer förvaltningen en åtgärdsplan kopplat till analysen som kommuniceras ut till respektive verksamhet och tas upp i verksamhetsdialogerna. Involverade verksamhetschefer deltar i Omlottgruppen. Enligt uppgift kan frånvaromålet (beroende på aktuell analys) komma att utgöra delmål och aktiviteter i respektive verksamhetsplan. Granskningen har dock inte kunnat skapa en detaljerad bild av detta förfarande.

Analys och uppföljning av uppdragen

Granskningen har följt hur de tidigare redogjorda uppdragen har omhändertagits och vilka strukturer som funnits/finns för att ta hand om gjorda erfarenheter för fortsatt utveckling.

Slutrapport pilotprojekt skolsociala team

Socialförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen har avrapporterat uppdraget i en gemensam rapport daterad 2024-12-06. Det framgår att pilotprojektet haft utmaningar i samverkan, inte minst eftersom parterna lägger fram separata analysavsnitt. Ur analyserna framträder samma bild som ovan beskrivits i flertalet intervjuer, nämligen att de olika lagrummen inte förmår mötas. Lagstiftningarna beskrivs å ena sidan ge en tydlighet i ansvarsområden och bidrar till att undvika rollförvirring, men å andra sidan försvårar det förmågan till gemensamma lösningar och att kunna tänka i nya banor. Båda projektparterna beskriver en upplevelse att det är svårt att nå över till den andra partens arbetssätt.

Det framgår också i rapporten och av intervjuuppgifter att denna problematik i projektet framfördes till Omlottgruppen, men att det fanns en utmaning att nå en gemensam syn av riktningen framåt. Av rapporten framgår dock att det funnits konsensus i Omlottgruppen om svårigheten att använda skolsociala team på ett sätt som kompletterar och förstärker de redan existerande insatserna utan att skapa överlappningar.

Rapporten drar ett flertal slutsatser av behov inför en vidare implementering av skolsociala team, bland annat att:

- Mål och uppdrag, beskrivning av roller och ansvar, samsyn om material och metodik, samt en begreppsapparat över skolfrånvaro behöver formuleras gemensamt och förankras i hela styrkedjan på båda förvaltningarna.
- Arbetsledare för teamet bör ha så god kännedom om skolans uppdrag och ansvar att teamets förslag på insatser inte blir motsägande till det uppdrag som rektor har.
- En utbildningsinsats för medarbetare och chefer inom de båda förvaltningarna kring förvaltningarnas uppdrag och ansvar bör ske gärna i samarbete med förvaltningarnas jurister.

Av rapporten framgår att pilotprojektet fortlöpande har återrapporterats till Omlottgruppen, styrgruppen samt för styrgruppen för Projekt Närvaro (på skol- och fritidsförvaltningen).

Inför det bredare införandet av skolsociala team i verksamheten har en uppdaterad anvisning tagits fram, daterad 2025-01-28. I denna framgår att styrgruppen kommer att ha månadsvis uppföljning av arbetet, bland annat för att säkerställa att gjorda antaganden om arbetssätt och process är ändamålsenliga. Anvisningar betonar också att de skolsociala teamen omfattas av det ordinarie systematiska kvalitetsarbetet i förvaltningarna, som i sin tur är sammanfogade med stadens styrmodell. Det uttalas också att förvaltningarna ska rapportera arbetet till respektive nämnd. Vi kan av protokoll från 2025 se att nämnderna erhållit rapportering vid åtminstone ett tillfälle var, utöver rapportering enligt styrmodellens årshjul med delårsrapporter.

Det framgår i den uppdaterade anvisningen att förvaltningsledningarna har vidtagit flera åtgärder för att justera och tydliggöra arbetssättet. Det finns en tydlig processbeskrivning av arbetssättet i sju steg, som utifrån vår förståelse avser att undanröja den problematik med ansvarsfördelning och dokumentationskrav som framkom i pilotprojektet. Vi kan inte se att anvisningen på samma sätt tydliggör behoven av gemensam begreppsapparat, metodik och utbildningsinsatser. Lagkraven om sekretess redogörs för, men det framkommer ingen vägledning om hur lagrummen eventuellt kan överlappa i stärkt samverkan.

I presentation till barn- och utbildningsnämnden vid sammanträde den 23 september 2025 (§ 80) framgår att skolsociala team har följeforskning påkopplad, med deltagande från både Lunds universitet och skol- och fritidsförvaltningens egen forskningsavdelning.

Projektrapport Stötta barn och deras familjer i socioekonomiskt utsatta områden samt stärkt föräldraskapsstöd

Socialförvaltningen och skol- och fritidsförvaltningen har avrapporterat uppdragen i en gemensam rapport daterad 2024-12-16.

I rapporten konstateras att det saknas ett sammanhållet systematiskt arbete kring föräldraskapsstöd på det sätt som föräldrar efterfrågar. Rapporten lämnar fyra rekommendationer till ett fortsatt arbete att stärka föräldraskapsstödet, varav en är att stärka kommunikationen mellan förskola och de insatser som socialförvaltningen erbjuder, genom att formalisera samverkansstrukturer för detta i en gemensam handlingsplan.

Barn och utbildningsnämnden behandlade rapporten den 16 januari 2025 (§ 5) med beslut att godkänna redovisningen av uppdraget. Det framgår inget beslutsförslag relaterat rapportens rekommendationer.

Socialnämnden behandlade rapporten sen 30 januari 2025 (§ 10) med beslut att godkänna redovisningen av uppdraget. Inte heller där framgår något beslutsförslag relaterat rapportens rekommendationer.

Intervjuuppgifter från socialförvaltningen pekar dock på att området identifierats som viktigt och ska utgöra en del av socialförvaltningens grunduppdrag enligt beslut av socialdirektören, med målet att ha personalresurs på heltid under 2026.

Rapportering tidiga samordnade insatser

Projektet är pågående och kommer att fortsätta in i 2026 och det finns ännu inte någon upprättad projektrapport. I intervju med projektledare framgår att PART, utöver rapportering av projektet till Omlottgruppen (som beställare), även har haft regelbunden uppföljning med PART:s styrgrupp, innovationsgrupp och den politiska ordförandegruppen.

Intervjuade från PART bedömer att det under de senaste åren varit ett starkare fokus på systematik och samverkan i staden, men ser också behov av fortsatt förstärkning.

De utmaningar som PART har erfarenhet av i stadens samverkansprojekt är att det mellan parterna finns i förväg fördelade resurser, tämligen låsta expertroller, prestationsstyrd styrning (målvärden), fördefinierade problem (riskerar styra "hur-et" allt för hårt) och en fragmentering i stuprör och mandat. Dock betonar intervjupersonerna att dessa utmaningar vad gäller samverkan även återfinns i andra kommuner.

Uppföljning och utveckling av arbetssätt och samverkan

Av protokoll och mötesanteckningar från styrgruppen och Omlottgruppen framgår att grupperna används för löpande informationsutbyte, lägesbilder och dialog om pågående arbete, resursbehov och utvecklingsfrågor. Dokumentationen visar att erfarenheter från verksamheterna avseende uppdrag och projekt lyfts i dessa forum.

I granskningen har vi dock inte uppfattat att det finns någon gemensam uppföljningsmodell för de samverkande målen och uppdragen. Det framgår dock inte i vilken utsträckning resultat från piloter eller utvecklingsinsatser systematiskt utvärderas och dokumenteras i syfte att användas som beslutsunderlag för framtida formulering och tilldelning av uppdrag och pilotverksamhet som ska ske i samverkan.

Vi uppfattar inte heller av dokumentation och intervjuuppgifter att det finns någon gemensam systematik för utvärdering och utveckling av arbetssätt och insatser i Omlottgruppen i sig. I intervjuer framkommer att detta är områden som Omlottgruppen bör se över och utveckla.

Bedömning

Vi bedömer att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden **delvis** har ett systematiserat arbete för uppföljning, utvärdering och utveckling av arbetssätt och insatser som svarar mot kommunfullmäktiges mål och uppdrag.

Vad gäller socialnämndens mål noterar vi att nämnden framlägger en sammanhållen analys och uppföljning av måluppfyllelsen i delårsrapport 2025 samt redovisar genomförandet av tidigare identifierade åtgärder från 2024. Nämnden lyfter fram behovet av insatser med stärkt samverkan som viktigt för att nå ytterligare måluppfyllelse.

Vad gäller barn- och utbildningsnämndens mål noterar vi att nämnden i delårsrapport 2025 identifierat flera utmaningar och områden som kräver ytterligare insatser för ökad måluppfyllelse. Vi bedömer inte att nämnden utifrån genomförd analys på ett tydligt sätt redovisar vilka insatser nämnden avser prioritera i det fortsatta arbetet. Vi ser det som positivt att nämnden under året givit ett uppdrag till förvaltningen att förstärka och fördjupa analysarbetet för ökad måluppfyllelse.

Vidare grundar vi vår bedömning på att nämndernas samverkande organ inte i tillräcklig utsträckning har säkerställt en struktur och organisering för

omhändertagande, analys och vidareutveckling av erfarenheter gjorda inom uppdrag. Vi bedömer att detta skapat återkommande utmaningar i den praktiska samverkan ute i berörda verksamheter då den systematiserade kunskapsdelningen utanför Omlottgruppen inte varit tillräcklig. Dock noterar vi att styrgruppen och Omlottgruppen i det senare projektet med skolsociala team på ett mer aktivt sätt agerat och beslutat om tätare uppföljning utifrån gjorda erfarenheter, vilket vi bedömer som positivt och något som behöver säkerställas i det fortsatta samverkansarbetet.

Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden bedriver ett ändamålsenligt arbete avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga, utifrån givna mål och uppdrag.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden **delvis** bedriver ett ändamålsenligt arbete avseende samordnade förebyggande insatser för barn och unga, utifrån givna mål och uppdrag.

Granskningen visar att nämnderna har etablerat en gemensam ledningsstruktur för att genomföra den överenskomna samverkan. Trots ett flerårigt samverkansarbete kvarstår utmaningar i att säkerställa att samverkan är förankrad på samtliga nivåer, att ansvar och roller är tydligt kommunicerade utifrån vilka insatser som kan erbjudas samt tillse att former för gemensam analys och kunskapsackumulering fungerar och ger effekt i verksamheterna även efter genomfört uppdrag. Såväl skollag som socialtjänstlag tydliggör nämndernas krav på samverkande förebyggande insatser för att barn och unga inte ska riskera en ogynnsam utveckling eller att fara illa.

Vidare grundar vi bedömningen på att nämnderna utifrån mål och uppdrag initierat samverkande åtgärder. Dock kvarstår utvecklingsbehov när det gäller styrning, tydlighet och uppföljning för att säkerställa att de samverkande förebyggande insatserna är ändamålsenliga och används systematiskt utifrån identifierade behov. Därtill grundar vi bedömningen på att nämndernas samverkande organ saknar en tillräcklig struktur och organisering för omhändertagande, analys och vidareutveckling av erfarenheter gjorda inom givna uppdrag.

Nämndernas målanalys visar vidare att de samverkande målen om att stärka elevers närvaro i skolan inte uppnås för 2025.

Vi bedömer sammantaget att förutsättningarna för samverkan finns tydliggjorda i form av överenskommelse och gemensamma uppdrag och mål, men nämnderna behöver i arbetet framtid säkerställa handlingskraft så att samverkan kan genomföras

så som överenskommits och med en tillgänglighet som når de avsedda målgrupperna i enlighet med respektive lagrums intentioner.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar vi barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden att:

- Säkerställa att lagstiftningens intentioner om samverkan och överenskommelsen följs så att samverkan för barn och ungas bästa kan genomföras så som överenskommits. Nämnderna behöver i högre utsträckning förvissa sig om vilka förflyttningar som sker och vilka effekter som uppnås utifrån givna uppdrag och mål.
- Stärka uppföljning och analys av åtgärder i syfte att förbättra måluppfyllelsen vad gäller elevers närvaro.
- Säkerställa ett gemensamt systematiskt utvecklingsarbete med omhändertagande av analys och vidareutveckling av verksamheternas erfarenheter av genomförda projekt och uppdrag.
- Framarbeta gemensamma juridiska ramverk i syfte att skapa ett enhetligt och samordnat stöd i nämndernas samverkande förebyggande insatser.